

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ ఏకపంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకపంచాశః సర్గః ॥

నిషాదరాజగుహసమక్షే లక్ష్మణస్య విలాపః

తం జాగ్రతమదంభేన భ్రాతురర్థాయ లక్ష్మణం ।

గుహః సంతాపసంతప్తో రాఘవం వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 2.51.1 ॥

ఇయం తాత సుఖా శయ్యా త్వదర్థముపకల్పితా ।

ప్రత్యాశ్వసిహి సాధ్వస్యాం రాజపుత్ర యథాసుఖం ॥ 2.51.2 ॥

ఉచితోఽయం జనః సర్వః క్లేశానాం త్వం సుఖోచితః ।

గుప్త్యర్థం జాగరిష్యామః కాకుత్స్థస్య వయం నిశాం ॥ 2.51.3 ॥

నహి రామాత్ ప్రియతమో మమాస్తే భువి కశ్చన ।

బ్రవీమ్యేవ చ తే సత్యం సత్యేనైవ చ తే శపే ॥ 2.51.4 ॥

అస్య ప్రసాదాదాశంసే లోకేఽస్మిన్ సుమహద్ యశః ।

ధర్మావాప్తిం చ విపులామర్థకామౌ చ పుష్కలౌ ॥ 2.51.5 ॥

సోఽహం ప్రియసఖం రామం శయానం సహ సీతయా ।

రక్షిష్యామి ధనుష్పాణిః సర్వథా జ్ఞాతిభిః సహ ॥ 2.51.6 ॥

న మేఽస్త్యవిదితం కించిద్ వనేఽస్మింశ్చరతః సదా ।

చతురంగం హ్యతిబలం సుమహత్ సంతరేమహి ॥ 2.51.7 ॥

లక్ష్మణస్తు తదోవాచ రక్ష్యమాణాస్త్యయానఘ ।

నాత్ర భీతా వయం సర్వే ధర్మమేవానుపశ్యతా ॥ 2.51.8 ॥

కథం దాశరథౌ భూమౌ శయానే సహ సీతయా |
శక్యా నిద్రా మయా లబ్ధుం జీవితం వా సుఖాని వా || 2.51.9 ||

యో న దేవాసురైః సర్వైః శక్యః ప్రసహితుం యుధి |
తం పశ్య సుఖసంసుప్తం తృణేషు సహ సీతయా || 2.51.10 ||

యో మంత్రతపసా లబ్ధో వివిధైశ్చ పరాక్రమైః |
ఏకో దశరథస్త్వైష పుత్రః సదృశలక్షణః || 2.51.11 ||

అస్మిన్ ప్రవ్రజితే రాజా న చిరం వర్తయిష్యతి |
విధవా మేదినీ నూనం క్షిప్రమేవ భవిష్యతి || 2.51.12 ||

వినద్య సుమహానాదం శ్రమేణోపరతాః స్త్రియః |
నిర్హోషోపరతం తాత మన్యే రాజనివేశనం || 2.51.13 ||

కౌసల్యా చైవ రాజా చ తథైవ జననీ మమ |
నాశంసే యది జీవంతి సర్వే తే శర్వరీమిమాం || 2.51.14 ||

జీవేదపి హి మే మాతా శత్రుఘ్నస్యాన్వవేక్షయా |
తద్ దుఃఖం యది కౌసల్యా వీరసూర్వినశిష్యతి || 2.51.15 ||

అనురక్తజనాకీర్ణా సుఖాలోకప్రియావహా |
రాజవ్యసనసంస్పృష్టా సా పురీ వినశిష్యతి || 2.51.16 ||

కథం పుత్రం మహాత్మానం జ్యేష్ఠపుత్రమపశ్యతః |
శరీరం ధారయిష్యంతి ప్రాణా రాజ్ఞో మహాత్మనః || 2.51.17 ||

వినష్టే నృపతౌ పశ్చాత్ కౌసల్యా వినశిష్యతి |
అనంతరం చ మాతాపి మమ నాశముపైష్యతి || 2.51.18 ||

అతిక్రాంతమతిక్రాంతమనవాప్య మనోరథం |
రాజ్యే రామమనిక్షిప్య పితా మే వినశిష్యతి || 2.51.19 ||

సిద్ధార్థాః పితరం వృత్తం తస్మిన్ కాలే హ్యుపస్థితే |
ప్రేతకార్యేషు సర్వేషు సంస్కరిష్యంతి రాఘవం || 2.51.20 ||

రమ్యచత్వరసంస్థానాం సంవిభక్తమహాపథాం |
హర్మ్యప్రాసాదసంపన్నాం గణికావరశోభితాం || 2.51.21 ||

రథాశ్వగజసంబాధాం తూర్యనాదనినాదితాం |
సర్వకల్యాణసంపూర్ణాం హృష్టపృష్టజనాకులాం || 2.51.22 ||

ఆరామోద్యానసంపన్నాం సమాజోత్సవశాలినీం |
సుఖితా విచరిష్యంతి రాజధానీం పితుర్మమ || 2.51.23 ||

అపి జీవేద్ దశరథో వనవాసాత్ పునర్వయం |
ప్రత్యాగమ్య మహాత్మానమపి పశ్యామ సువ్రతం || 2.51.24 ||

అపి సత్యప్రతిజ్ఞేన సార్థం కుశలినా వయం |
నివృత్తే వనవాసేఽస్మిన్నయోధ్యాం ప్రవిశేమహి || 2.51.25 ||

పరిదేవయమానస్య దుఃఖార్తస్య మహాత్మనః |
తిష్ఠతో రాజపుత్రస్య శర్వరీ సాత్యవర్తత || 2.51.26 ||

తథా హి సత్యం బ్రువతి ప్రజాహితే
నరేంద్రసూనౌ గురుసౌహృదాద్ గుహః |
ముమోచ వాష్పం వ్యసనాభిపీడితో
జ్వరాతురో నాగ ఇవ వ్యథాతురః || 2.51.27 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
అయోధ్యాకాండే ఏకపంచాశః సర్గః ||